

Jumalateenistus Nõos P, 01.11.20 kell 11.00, 21. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Rm 5:1–11; Mt 16:1–4

Pihikõne: Tn 6:27

Jutlus: Jr 15:19–21

Laulud: 261 (1–3); 372 (1–2, 3); 446 (1–3); 72 (1–4)

Selle peale ütleb Issand nõnda: „Kui sa pöördud, siis ma lasen sind jälle seista mu palge ees. Ja kui sa lahutad väärtusliku tühisest, siis sa oled otsekui minu suu. Nemad pöörduvad siis sinu poole, aga sina ei pöördu nende poole. Ja mina teen sind kindlaks vaskmüüriks selle rahva vastu; kui nad võitlevad sinu vastu, siis nad ei võida sind, sest mina olen sinuga, et sind aidata ja päästa, ütleb Issand. Ja ma päästan sind kurjade käest ning lunastan vägivaldavalitsejate pihust.”

Tänase pühapäeva kirikukalendri järgne teema on „Usuvõitlus“. Täna on ka pühakutepäev, mis samuti haakub selle temaga, sest oma usu eest on võidelnud kõik pühakud.

Usk on igal juhul seotud võitlusega.

Esmalt võib usku piiritleda psühholoogilises mõttes. Eesti Keele Instituudi Sõnaveeb annab sõna „usk“ definitsiooniks: „Kindel sisemine arusaam, mis ei vaja põhjendamist, tõestamata või tõestamatu veendumus, täielik kindlustunne kellegi või millegi suhtes.“

Vahel oleme oma elus tõepoolest milleski väga kindlad, meile pole tarvis, et keegi meile selles osas midagi tõestaks. Võiks siis öelda, et usume millessegi.

Kuid siis järsku lööb meie kindlus kõikuma, ilma, et isegi aru saaksime, miks see niimoodi juhtus. Meil on tarvis hakata järsku endale põhjendama, miks me mingis asjas ikkagi nii kindlad oleme, miks me ühte või teist asja usume.

Kergem on uskuda seda, mis on käegakatsutav ja mida saab järele kontrollida. Me võime nt uskuda, et see või too ravim on efektiivne, sest meil on kas enda või teiste kogemused selle ravimi toime suhtes.

Palju raskem aga on uskuda nähtamatut, seda mida käega katsuda ega järele kontrollida ei saa. Just selline on usk Jumalasse. Isegi kui me enda arvates Jumalasse usume, on meie usk habras ja vajab pidevat toetust. Mk 9 tahab langetõbise poisi isa väga uskuda, et Jeesus suudab ta poja terveks teha. Kuid ta tunneb, et omast jõust ta uskuda ei suuda, vaid ütleb Mk 9:24 Jeesusele: „Ma usun, aita mind mu uskmatuses!”

Kui inimene püüab elada Jumala seaduste järgi ja paneb oma elus kogu lootuse Jumala abile, siis ta näeb peagi, et on mingi jõud, mis püüab tema tublidust ja usku kõikuma lüüa.

Jeesus, Jumala Poeg ja siiski inimene tundis seda vägagi selgelt kõrbekiusatuste ajal. Isegi tema, kelle usku polnud võimalik kõigutada, sest ta oli ju Jumala Pojana näinud Isa ja teadis, mida Isa tahab, pidi kuradiga sõnasõda pidama. Nagu teame, võitis Jeesus kuradi Jumala sõna abil.

Sellega andis ta kõigile Jumalasse uskujaile juhtnööri, kuidas usku mitte kaotada või siis see tagasi saada: see on võimalik vaid Jumala sõna kasutades. Meenutagem apostel Pauluse poeetilist sõnakasutust Ef 6:16–17: „Kõigepealt aga võtke kätte usukilp, millega te võite kustutada kõik kurja põlevad nooled! Võtke ka päästekiiver ja vaimumõõk, see on Jumala sõna!”

Meil, usklikel on, tänu Jumalale, võimalus eeskuju võtta piiblitegelastest ja kirikuloo kangelastest, keda võikski nimetada pühakuteks. Pühakuid võib loomulikult imetleda nende kõikumatu usu pärast ja püha elu pärast. Kuid nad õpetavad meile kindlasti ka seda, kuidas üle saada kaotustest usuvõitluses. Sest usklik võidab küll Kristuse läbi sõja surma, patu ja kuradiga, kuid oma nõdra inimloomuse tõttu võib ta siiski kaotada mõne lahingu.

Tänane jutlusealune kirjakoht pakub meile näite suurest prohvetist Jeremijast, kes oli ühest küljest suur jumalamees Iisraeli, täpsemalt lõunariigi ehk Juuda kuningriikluse lõpu aegadel 7. sajandi lõpul ja 6. sajandi algul eKr. Teisest küljest oli Jeremija aga suur kannataja ja tema kaebused on Piibel meieni pärandanud teistest piiblitegelastest ehk värvikamaltki.

Meie kirjakoht eelneb Jr 15:15jj Jeremija etteheide Jumalale. Prohvet meenutab Jumalale, et just tema pärast kannatab Jeremija teotust. Ta on püüdnud olla tubli: pole istunud naerjate killas, on

talunud üksindust. Kuid ta ütleb salmis 18: „Mispärast on mu valu nii püsiv ja mu haav ravimatu? See ei taha paraneda. Oh häda! Sa oled mulle nagu kahanev oja, nagu vesi, mis ei jää püsima.”

Issanda sõna ei taha Jeremija suus justkui püsida, voolates sealt püüdmatult välja, ja prohvet tunneb, et tema jõud kaob ning hakkab kartma.

Meie kirjakohas siis näemegi, mida ütleb selle Jeremija kaebuse vastu Issand: „Kui sa pöördud, siis ma lasen sind jälle seista mu palge ees. Ja kui sa lahutad väärtusliku tühisest, siis sa oled otsekui minu suu.“

Selle „pöördumise“ all mõtlebki Issand siin Jeremija loobumist oma kaeblemisest ja halisemisest ning meenutab võimalust pöörduda Issanda töotuste juurde. See pidev kurvastamine ei aita midagi – nii raske kui seda manitsust ka inimlikult kuulata on. Jumal soovib Jeremijal lihtsalt pöörduda tagasi Jumala poole ja kõik saab korda.

Issand annab Jeremijale mõista, et pole mõtet tegelda tühise, väärtusetuga, vaid ainult väärtuslikuga. Ja selleks väärtuslikuks ongi Jumala sõna, mida prohvetile on ju kingitud rohkesti.

Meie kristlastena võime öelda, et selles mõttes pole me prohvetist sugugi viletsamas olukorras. Ka meile on antud Jumala sõna. Kuid veelgi enam, meile on antud sõna Jeesusest Kristusest! Võib-öelda, et meile on antud Jumal iseenda.

Meil on Kristuses Jumala poole lihtne pöörduda, kui Ta on meie juures sõnas, palves ja sakramentides. Olgem nagu põllusse peidetud aarde või ilusa pärli leidjad Jeesuse tähendamissõnas Mt 13:44jj! Andkem kõik muu ebaoluline selle varanduse eest ja meie usk ei kao kuhugi!

Issand ütleb Jeremijale ka seda, milliseks kujuneb teiste inimeste suhtumine temasse, kui tal pöördub Jumala poole, kui tal on rohkesti Jumala sõna ja seeläbi usku: inimesed pöörduvad prohveti poole isegi siis, kui prohvet inimeste poole ei pöördu.

Eks ole meil ju kristlastena alati mure sellepärast, et me tunneme kohustust kuulutada evangeeliumi inimestele, kellel seda on ilmselt tarvis, kuid kes Jumalast ei hooli või teda lausa põlgavad. Selliste inimeste juurde on raske minna ja neile usust kõnelda!

Ent kui meie ise oleme oma usus kindlad, siis võib juhtuda, et ühel ilusal päeval tulevad need jumalavõõrad inimesed meie juurde ise. Muidugi tuleb kuulutusega algust teha, sest usk tuleb kuulutusest. Ent Issand tahab siin Jeremijale öeldagi just seda, et ei tasu selles kuulutuses vastupanust heituda: kui olla ise kindel, siis selle kindluse juurde tulevad lõpuks ka kõige jumalakaugemad inimesed.

See tuleb sellest, et inimesed tegelikult alati igatsevad Jumala sõna, ise seda teadmatagi. Kõik inimesed on ju pärit Jumala juurest, on Jumala looming, ja eks igaüks kipu ju tagasi selle juurde, kes on talle eksistentsi andnud.

Seepärast on kirikuelus kõige tähtsam selge Jumala sõna kuulutus. Kõik muu, kultuuri- ja majandusprojektid, isegi kirikukorralduse üksikasjad jms on teisejärgulised. Jumala sõna kuulutus, nagu öeldud, tekitab usku ja kannab palju vilja, nagu Jeesuse tähendamissõnas külvajast – kolmekümne- ja kuuekümne- ja sajakordselt.

Kui aga inimesed lausa võitlevad uskliku vastu, siis Jumala sõna – see päästekiiver ja vaimumõök – muudab ta, nagu Issand meie kirjakohas ütleb, kindlaks vaskmüüriks: inimesed võitlevad tema vastu, kuid nad ei võida teda, sest Jumal jääb siis oma sõnas inimesega ja muudab ta võitmatuks.

Skeptiks võiks ju väita, et usklik ei pääse kurjade ja vägivaldsete küüsis: seda on kujukalt näidanud kirikulugu ja näitab ka tänapäev. Kristlasi vaenatakse ja surmatakse ning võib küsida, kuidas siis Issand nad võitmatuks muudab?

Ent selles seisnebki usuvõitluse võitnud inimese, nimetagem teda siis ka pühakuks, triumf. Ta võib oma usu pärast elu kaotada, kuid Jumal kohtleb teda nagu oma Poega Jeesustki: Jumal kingib talle elu pärast surma.

Milline siis võiks olla tänase jutluse moraal? Võib-olla tõdemus, et ihu meid siin maailmas Jumala juures püsida ei aita. Aitab Jumala sõna ja eriti sõna Kristusest.

Teame ju väga hästi, et oma ihust me välja pugeda ei suuda, peame sellega elama niikaua, kuni Jumal meile elupäevi arvestanud on. Kuid Jumal on kinkinud meile viisi, kuidas seda surelikku ja nõtra ihu hingestada ja vaimustada: Jumala sõna abil!

Just seetõttu saab Paulus 2Kr 12:10 hüüda: „Seepärast mul ongi hea meel nõtruses, vägivald all,

hädades, tagakiusamistes ja ahistustes Kristuse pärast, sest kui ma olen nõder, siis ma olen vägev.“
Nõtruses muudab meid vägevaks Jumala sõnast tulenev usk!
Aamen.